

Obsah

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY	9
2. TEORETICKÁ ČÁST	13
2.1. Žáci-cizinci ve školních třídách českých základních škol	13
2.2. Sociální klima školní třídy jako jeden z faktorů úspěšné integrace žáků-cizinců	15
2.2.1. Školní klima – definice	17
2.2.2. Školní klima a pocit bezpečí	17
2.2.3. Školní klima, vztahy a etnicita žáků.....	18
2.3. Zvládání jazyka hostitelské země jako klíčový faktor úspěšné integrace	19
2.4. Vliv sociálních sítí na úspěšnou integraci cizinců včetně žáků-cizinců	23
2.5. Různorodost a meziskupinové vztahy	23
2.5.1. Sociálně-psychologické výzkumy meziskupinových vztahů	23
2.6. Problematika meziskupinového přátelství v etnicky heterogenních třídách	25
2.7. Utváření rasových a etnických odlišností.....	26
2.7.1. Komunikace o meziskupinových odlišnostech.....	28
2.8. Etnická kompozice třídy a problematika stigmatizace spolužáky	32
3. METODY VÝZKUMU.....	39
3.1. Stanovení výzkumného designu.....	39
3.2. Metody výzkumu souhrnné analýzy tříd.....	40
3.2.1. Metoda výběru nástrojů pro šetření	40
3.2.2. Metoda stanovení výzkumného souboru	42
3.2.3. Metoda sběru dat	45
3.2.4. Metody analýzy dat.....	45
3.3. Metody výzkumu detailní analýzy vybraných tříd	48
4. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY SLEDOVANÉHO SOUBORU	51
4.1. Základní charakteristiky žáků zapojených do výzkumu.....	51
4.1.1. Složení zkoumaných žáků dle občanství	52
4.1.2. Základní individuální charakteristiky žáků-cizinců.....	54
4.2. Základní charakteristiky tříd zapojených do výzkumu.....	56
4.2.1. Představení tříd – základní charakteristiky (velikost, genderová kompozice)	56
4.2.2. Žáci-cizinci ve sledovaných třídách.....	57
5. VÝSLEDKY SOUHRNNÉ ANALÝZY TŘÍD	63
5.1. Psychosociální klima školní třídy a žáci-cizinci	63
5.1.1. Odlišnosti ve vnímání psychosociálního klimatu školní třídy žáky-cizinci a českými žáky.....	64
5.1.2. Faktory ovlivňující charakteristiky psychosociálního klimatu třídy.....	67
5.1.3. Vnímání psychosociálního klimatu školní třídy žáky-cizinci	69
5.1.4. Psychosociální klima školních tříd – porovnání tříd	71
5.1.5. Shrnutí analýzy psychosociálního klimatu sledovaných školních tříd.....	81

5.2. Diagnostika vztahů v třídním kolektivu.....	82
5.2.1. Atraktivita a neatraktivita členů třídního kolektivu dle národnostních skupin.....	82
5.2.2. Vlastnosti přisuzované členům různých národnostních skupin ve třídním kolektivu	87
5.2.3. Postavení žáka v hierarchii školní třídy.....	92
5.2.4. Zapojení žáků do dění v třídním kolektivu dle národnostních skupin	94
5.2.5. Vnímaná kvalita vztahů v třídním kolektivu	96
5.2.6. Pocity prožívané ve školní třídě dle národnostních skupin	101
5.2.7. Shrnutí analýzy diagnostiky vztahů v třídním kolektivu	107
5.3. Diagnostika sympatií a vlivu	108
5.3.1. Vliv žáků ve školní třídě – podle jednotlivých národnostních skupin.....	109
5.3.2. Průměrné sympatie žáků ve školní třídě dle jednotlivých skupin	111
5.3.3. Shrnutí analýzy sympatií a vlivu	115
5.4. Závěrečná diskuse.....	116
5.5. Závěr souhrnné analýzy tříd	124
5.6. Limity souhrnné analýzy tříd	125
6. VÝSLEDKY DETAILNÍ ANALÝZY VYBRANÝCH TŘÍD	127
6.1. Třídy s jedním žákem-cizincem	127
6.1.1. Shrnutí závěrů analýzy třídy č. 1.....	134
6.2. Třída s nejméně žádoucími naměřenými charakteristikami	135
6.2.1. Shrnutí závěrů analýzy třídy č. 2.....	149
6.3. Závěrečná diskuze a doporučení principů pro práci se třídami	154
6.3.1. Doporučení pro práci se třídou.....	158
6.4. Limity detailní analýzy vybraných tříd	162
SUMMARY	165
LITERATURA	167
1. PŘÍLOHA 1	185
1.1. Vybrané nástroje pro šetření a jejich základní charakteristika.....	185
1.1.1. Dotazník sociální akceptace (DSA)	185
1.1.2. Klima školní třídy.....	186
1.1.3. Dotazník vztahů v třídním kolektivu B-3	185
1.1.4. Sociometrický ratingový dotazník SO-RA-D.....	187
2. PŘÍLOHA 2.....	189
2.1. Analýza psychosociálního klimatu vybraných tříd.....	189
2.1.1. Klima školní třídy s nejmenším podílem žáků-cizinců (Třída 1)	189
2.1.2. Klima školní třídy s nejvyšším podílem žáků-cizinců (Třída 26)	191
2.1.3. Klima školní třídy s nejžádanějšími charakteristikami (Třída 21).....	193
2.1.4. Klima školní třídy s nejméně žádoucími charakteristikami (Třída 15).....	195